

היום נלמד בעזרת ה':

פסחים דף מא

צמותי הוא דלא צמית - כיון שאינו מצמית את השעורים שהחלו להתנפח, **הא חמועי מחמעה** - הרי שהחומץ ממחר להחמיץ את הקמח שניתן לתוכו.

מים אין מפיגים טעמם וכו': אם אסור לבשל את הקרבן פסח במים שאינם נותנים טעם בבשר, א"כ בוודאי שאסור לבשלו בשאר משקים שנותנים טעם בבשר.

צלי קָדָר: שמבשלים אותו בקדרה ללא מים, והוא מתבשל במים הנפלטים משמנו.

בשלו ואח"כ צלאו וכו': אם הוא בישל את הקרבן פסח ואח"כ צלה אותו או להיפך (ואכל אותו), הרי הוא חייב מלקות על שעבר על לא תעשה של "**אַל תאכלו מִמֶּנּוּ נָא וּבָשַׁל מִבְּשָׁל בְּמַיִם כִּי אִם צָלִי אֵשׁ...**". הגמרא מקשה מדוע אם הוא צלה אותו ואח"כ בישל אותו הוא חייב, והרי אין הבישול מבטל את הצלייה שקדמה לו? רב כהנא מתרץ: זה כשטית רבי יוסי הסובר שיוצאים ידי חובת אכילת מצה ברקיק (= מאפה דק ורך) השרוי בתבשיל לאחר אפייתו, אבל לא ברקיק מבושל אפילו שלא נימוח, לפי שהבישול מבטל ממנו שם 'לחם'. נמצא שלדעת רבי יוסי דבר שנאפה ואח"כ התבשל הרי הוא נחשב כמבושל, וכן הדין בקרבן פסח שנצלה ואח"כ התבשל שהבישול מבטל את הצלייה ואסור לאוכלו. עולא מתרץ: גזירת הכתוב לאסור בישול מכל מקום כלומר אף אם התבשל לאחר שנצלה.

צלאו כל צרכו: יותר מהראוי לו. רב אשי מבאר - **דשויה חרוכא** כלומר ששרף אותו.

נא: צלוי אבל לא לגמרי, ואינו ראוי למאכל אדם.

המבשל בחמי טבריה (= מעיינות רותחים) **בשבת פטור**, לפי שזה לא נחשב ש'בישול' משום שחמי טבריה אינם תולדות האש (= לא נוצרו מחום האש). קרבן פסח שבישלו בחמי טבריה ואכלו חייב, משום שעבר על "**אַל תאכלו מִמֶּנּוּ נָא וּבָשַׁל מִבְּשָׁל בְּמַיִם כִּי אִם צָלִי אֵשׁ...**", כלומר אמנם הוא לא עבר על "**וּבָשַׁל מִבְּשָׁל**" שהרי בישול בחמי טבריה לא נחשב לבישול, אבל הוא עבר על "**כִּי אִם צָלִי אֵשׁ**" שהרי הוא לא אכל אותו צלוי.

(המשך בדף הבא ↓)

אכלו נא: האיסור לאכול את הפסח שלא בצליה כולל בתוכו שלושה איסורים: א. 'אל תאכלו ממנו נא' ב. ולא 'ובשל מבושל במים' ג. 'כי אם צלי אש'. לדעת רבא לוקים על לאו שבכללות (הכולל את האופנים השונים שלו כנ"ל). ולכן האוכל את הפסח נא - לוקה שתיים (על א' ו-ג'). האוכלו מבושל - לוקה שתיים (על ב' ו-ג'). האוכלו נא ומבושל - לוקה שלוש (על א' ב' ו-ג').

לדעת אבוי אין לוקים על לאו שבכללות. ונחלקו בהבנת דבריו: איבא דאמרי דווקא כאשר המעשה כולל בתוכו שני איסורים לא לוקים (כדוגמאות הנ"ל), אבל אם הוא אסור רק משום לאו אחד לוקים - כגון המבשל בחמי טבריה לוקה משום 'כי אם צלי אש' (אף שאין זה 'בישול' ולא 'נא', ולא שייך בזה לאו א' וב'). איבא דאמרי לא לוקה כלל מכיון שרק לאו המיוחד לדבר אחד לוקה עליו.

לאו דחסימה: 'לא תחסום שור בדישו', ממנו לומדים לכל הלאוים מכיון שסמוכה לו פרשת המלקות על העובר על הלאוים.

אכל זג: האיסור לנזיר לאכול ענבים כולל בתוכו שלושה איסורים: א. 'מכל אשר יעשה מגפן היין' (כגון עלים) ב. 'מחרצנים' לא יאכל ג. 'ועד זג לא יאכל'. גם כאן נחלקו רבא ואבוי כנ"ל: לדעת רבא לוקים על לאו שבכללות. ולכן אכל זג לוקה שתיים (א' ו-ג'). אבל חרצן לוקה שתיים (א' ו-ב'). אבל זג וחרצן לוקה שלוש. לדעת אבוי אין לוקים על לאו שבכללות. ונחלקו בהבנת דבריו כנ"ל. וכגון שאכל עלים ששייך בהם רק הלאו הראשון - האם ילקה או לא.

ת"ר.. אכל כזית צלי מבעוד יום: ישנו דין שצריך לאכול את הפסח בחבורה אחת ובמקום אחד. אם אכל כזית צלי במקום אחד ואחר כך רוצה לאכול כזית צלי במקום אחר - אינו יכול לעשות זאת, מכיון שהתחיל את האכילה במקום אחד ואסור לאכול את הפסח בשני מקומות. כל זה דווקא כשאכל את הכזית הראשון משחשיכה, אבל אם אכלו מבעוד יום אין אכילתו נחשבת לאכילת פסח ומותר לאכול את הכזית הנוסף.

ת"ר אכל צלי מבעוד יום חייב: הגמרא מבארת שחייב מלקות כי עבר על לאו. דבר זה נלמד מ'ואכלו את הבשר בלילה הזה' ומכלל הן אתה שומע לאו. אלא שישנו כלל 'לאו הבא מכלל עשה - (דינו) עשה' ועל עשה כידוע לא לוקים?

הא מני רבי יהודה היא: רבי יהודה סובר ש'לאו הבא מכלל עשה' הנמצא בפרשה המתחילה במילים 'וידבר ה' אל משה לאמור' דינו כלאו, מכיון שהמילה 'לאמור' מלמדת שיש 'לאו' בדברים.